

GOBIERNO DE
MÉXICO

EDUCACIÓN
SECRETARÍA DE EDUCACIÓN PÚBLICA

Dirección Académica

Pewa nitaihkuiluwa wa nitaixmati pa nunawa tahtu Zaragoza

**Empiezo a leer y escribir en mi lengua.
Nahua del Sur Zaragoza**

MIBES 1

Taihkuiluh yeh gihlia tetaliliani gen muchiwa

Instructivo del aplicador

Iskahtihma'xtilis 1 wa 2

Formativa 1 y 2

MEVyT IB BE1F1.16.11.1

MEVyT IB BE1F2.16.11.1

Taihkuiluh yeh gihlia tetaliliani gen muchiwa

Yi taihkuiluh yeh gihlia tetaliliani muchih mupah, ga tia ti'taliti gen unu' iskahtihma'xtilis 1 wa 2 pah tu ama' *Pewa nitaihkuiluwa wa nitaixmati pa nunawa tahtuh Zaragoza*. MIBES 1 pah MEVyT Indígena Bilingüe. Iskahtihma'xtilis 1, mutalia kua' ma'xtianimih tamigihya gima'xtihkih Nextilis 2, wa iskahtihma'xtilis 2 mutalia kua' ma'xtianimih tamigihya gima'xtihkih Nextilis 4 pa Ama' ga muma'xtiá. Xigehlamigi ga yi iskahtihma'xtilis gichiwa **sese ma'xtianimih**.

Ginegi xi'ye'tahtuhti tepa' yi taihkuiluh yeh teihlia gen muchiwa a'xtu ga ti'taliti, ga tepa' xi'nawahti muma'xtianimih yeh gitanangilitih yi iskahtihma'xtilis.

Xi'chiwa yeh wi's:

a) A'xtu ga ti'talia

- Xi'tahtanili a'xtu tegiwahma'xtiani, 4 amachichi pah iskahtihma'xtilis gen: taihkuiluh yeh gihlia tetaliliani gen muchiwa, ama'yeh gihtuwa gen wen ti'talilia se pualis tu ma'xtianimih, iskahtihma'xtilis wa amachini yeh techihlia te tahtuh tepa gama gihkuilu.
- Yi amamih tia ti'tahtaniliti tama'xtiani yeh asi pa tanechiguh gan sen unugih seyu'tama'xtianimih.
- Xi'ye'ta'wa gen unu' iskahtihma'xtilis yeh tia ti'taliti wa xitanangili, ga xigita teihki mi'stzakuilis ga amu tepa' xi'chiwa kua' nemi mutalia, gen, ga ti'mati ga gen muchiwa, se tahtuh yeh aya' tigixmati u yeh aya' mixmati, kua' aya' tepa' nesi ixkupinxaya'mih, wa seyu'mih.

ch) Kua' nemi mutalia

- Xigaxihti ituga ma'xtiani pa kuachini gan ate pa iskahtihma'xtilis.
- Xigihli ma'xtianimih ga iskahtihma'xtilis mutalia ga ma muta dah gixasigi yeh gimaxtihki pa iyama'. Nusa xigininli ga yi iskahtihma'xtilis te'xnextiliti dah unu' tegipanulismih yeh gipia ga ti ta'wati seyu'pia ye aya'tigixasigi wa ku ma tigasiga yeh ginegi yi tu ama'.
- Xiginextili iskahtihma'xtilis ma'xtianimih wa xigininli ga weh mi'stahtatania gan aya' gixasi se tahtanilis.
- Xi'palewi ma'xtianimih, xitatapu iwa,tahtuhmih gan gihtuwa gen tanangilitih, xi'tatapu taihkuiluh gama gigagi wa xitahtuhti gexki ginegis deh gan maxtiani tami tanangilia iskahtihma'xtilis. Xi'ta'wa ga ne gimatih teihki gichiwatih gen tanechigulis, ihkuiluh, tawasanih, wa seyu'mih, wa dah aya' ku, xi'palewi gan aya' gimati, amu xi'chiwili.
- Xi'maga sese iskahtihma'xtilis ma'xtianimih ga yehwamih ma tanangiliga isehti.
- Xigihli ma gitahtuhti tepa' sese tahtanilis wa ma tanangili wa tepa' ihkuiluh wa ma gichiwa wa kuachini yeh taihkuiluwa ga ma weliti gipuhpuwa, dah ku ginegi.
- Dah ma'xtiani aya' gimati kua' nemi gichiwa iskahtihma'xtilis, xi'palewi ga ma gixmati tepa' gen muchiwa.

e) Kua' tami mutalia

- Kua' tami talilis, xigindasuhkamaga ga mu tahpahtihkih ga gichihkih.
- Xi'ta'wa gen gisa' iskahtihma'xtilis wa ximupalewi pa ama'yeh gihtuwa gen wen ti'talilia se pualis tu ma'xtianimih.

Taixmatilis wa tamatilis taihkuiluh yeh teihlia gen muchiwa talilis, mi's palewiti ga tepa' xi'tali iskahtihma'xtilis pah mu ma'xtianimih.

**Ni tami yi taihkuiluh yeh gihlia tetaliliani
gen muchiwa iskahtihma'xtilis**

Fin del instructivo del aplicador
para la evaluación formativa